

צ'בזטי מזהר"ן

קמא

דף קטו:

עם

ביאור חברותא

ללימוד בעיון

תורה רלה

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר

(חי"מ שמו שמה)

תורה אור
בראשית וישב לו (ו) והנה
אֶתְנֻן מֵאֲלֵמִים אֲלֵמִים בְּתוֹךְ
הַשָּׁמַיִם וְהָיָה קֶהֱלָתוֹ וְגַם
נִבְרָא הַנֶּהֱבִיחַ תַּסְבִּיחַ אֲלֵמִים
וְשִׁמְשׁוֹן לְאֵלֵינוּ:
תורה רלה
הושע ט (ו) כְּעֶנְבִים בְּמִדְבָּר
קִצְאֵתִי יִשְׂרָאֵל כִּבְרִיתָה
בְּתִמְנָה בְּרִאשִׁיתָה רְאִיתִי
אֲבוֹתֵיכֶם הָקָה בְּאוֹ כַּעַל
פְּעוֹר וְיִזְוִרוֹ לְבִשְׁתִּי וְהָיָה
שְׁקֻצִים כְּאֶתְכֶם:
תורה רלו
בראשית ויצא כט (לד) וַתֵּהָרֶם
עוֹד וַתֵּלֶד בֶּן וַתֹּאמֶר עֲתָה
הִפְעֵם יִלְדָה אִשִּׁי אֵלַי כִּי
יִלְדָתִי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל כֵּן
קָרָא שְׁמוֹ לָוִי:
תהילים קיט (קסא) שָׁרִים
רְדְפוּנִי חֲנָם וּמַדְבִּירִן
וּמַדְבִּירִי פָחַד לִבִּי:
תורה רלט
תהילים קכב (ח) לִמְעַן אֲחִי
וְרָצִי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
וּקְרֵא קְדוּשִׁים יְיָ (יח) לֹא
תִסָּר וְלֹא תִסָּר אֶת בְּנֵי עַמְּךָ
וְאֶהְיֶה לְרֹעֶךָ כְּמִוֶּכֶחַ אֲנִי
יְהוָה:
תהילים קכ (ז) אֲנִי שְׁלוֹם
וְכִי אֲדַבֵּר הָקָה לִפְלִתְקָה:
עמוס ד (יג) כִּי הִנֵּה יוֹצֵר
הָרִים וּבִרְאָה רִת וּמַגִּיד לְאָדָם
מָה שָׁחַ עֲשֵׂה שָׁחַ עֲשֵׂה
וְדֹרֶךְ עַל גְּבֻתִי אֶרֶץ יְהוָה
אֵלֶּה צְבָאוֹת שְׁמוֹ:
תהילים לט (ד) חֵם לִבִּי
בְּקִרְבִּי בְּהִגָּיִי תִבְעַר אֶשׁ
בְּדָמַי בְּלִשְׁוִנִי:

קטו:

ליקוטי

רלה רלו רלו רלה רלט רמ

מוהר"ן

שהוא איש שלום, מאחר שהם חולקין עליו. וזה שאמר דוד העי"ה" (שם קכ) **אני שלום**, כי אני איש שלום ומצידי היה שלום עם כולם, ועכ"ז **וכי אדבר, המה למלחמה**, היינו שאף שאני שלום, עם כל זה א"א לדבר מחמת המלחמה והמחלוקת שהם חולקין עלי כנ"ל: **והנה** כל הדיבורים הם משלום כנ"ל, וע"כ מי שהוא בבחי' שלום, יכול לידע כל הדיבורים של כל העולם, כמו הקב"ה שנקרא שלום [כ"ג], שהוא יודע כל הדיבורים של כל העולם, כ"ש (עמוס ד) **ומגיד לאדם מה שיחיו**, כי כל הדיבורים באים משלום כנ"ל. וזה אותיות **שלום** ר"ת **ומגיד לאדם מה שיחיו**:

כל הדיבורים באים מחמימות, ומי שיש בו חמימות הרבה מדבר הרבה [כ"ד], וכן מי שנתקרב ואין בו חמימות, אין יכול לדבר, כי הדיבור הוא מחמימות [כ"ה], כמ"ש (תהלים לט) **חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני**, והוא שלהובא דנורא [כ"ז] וכו':

רמ [כ"ח] **כל** ההשפעות וכל הדברים הם באים רק מהצדיק האמת, וע"כ כשמקורב להצדיק האמת, יוכל לקבל בקל את מה שצריך לו, הן עשירות או בנים, אבל כשהוא רחוק מהצדיק אזי בא לו בקושי גדול, כי כ"א מקבל עשירות או בנים לפי המזל שלו [כ"ח], והמזל מקבל ההשפעה מהצדיק, כי משם באים כל ההשפעות, וע"כ כשהוא רחוק מהצדיק, אזי המזל צריך לעשות לו כח גדול, כדי לקבל ההשפעה מהצדיק. מחמת שהוא רחוק ממנו. וע"כ נמצא בזה חילוקים רבים. לפעמים מגיע לאדם עשירות והוא מת מזה, ונשאר העשירות ליורשיו, ולפעמים הוא מת עיי"ז שמקבל עשירות וגם אוכד את העשירות, וכן חילוקים רבים. והוא כמו למשל כשאחד רוצה להגביה משא כבד, והוא מכנים כל כחו להגביה המשא מחמת שכבדה מאוד"ה, ולפעמים מגביה המשא, אבל מחמת גודל הכח שהכנים בזה נעקרו ונתלשו מעיו בקרבו עד שמת מחמת זה, אבל יכול להיות שאעפ"כ נשאר המשא בידו. ולפעמים מחמת שנתלש בקרבו נפל גם המשא מידו. נמצא שזה מת מחמת שהגביה המשא וגם המשא לא נשארה אצלו אפי' לבניו. כמו כן בהנ"ל, מחמת שהמזל צריך לעשות לו כח גדול כדי לקבל מהצדיק ההשפעה, מחמת שהוא רחוק ממנו, מחמת זה יכול להיות כמה חילוקים כנ"ל. אבל המקורב להצדיק, אזי אין המזל צריך לעשות לו כח, מחמת שהוא קרוב אצלו: אבל עכ"ז, לפעמים יכול להיות שאדם יתקרב להצדיק האמת, ועיי"ז אוכד העשירות. דע כי זה מחמת שהוא רואה דבר יקר גבוה מאוד, ואעפ"כ דאיתו לא חזי מזליה חזי (מגילה ג), ומחמת שהמזל רואה דבר יקר ונעלה מאוד, עיי"ז משליך העשירות מאצלו, כמו מי שנושא משא של נחישות, ורואה זהב ואבנים טובות ויקרים, אזי משליך הכל ורץ והומץ את הדברים היקרים, כמו כן מחמת שנתקרב ורואה יקר מפי

מלכין, וזה שנאמר ביוסף [א] **והנה קמה אלומותי** [ב]: **רלה** [ג] שמי שהולך ונחלק ונופל, ואזי העולם שוחקין ממנו, והוא מתבייש מזה, זה בא על ידי שפגם בשמחת יו"ט. כי יו"ט נקרא רגל [ד], וגם נקרא מועד [ה], ועיי' שפגם בשמחת יו"ט, נעשה מזה רגל מועד [ו], ע"כ רגלו מועדה ונפל. וזה השחוק ששוחקין, הוא בחי' השמחות נפולות מפגם 'שמחת יו"ט. וע"כ מתבייש, כי ע"א נקרא **בושת** (הושע ט [ז]), והמבזה את המועדות כאלו עובד עכו"ם (פסחים קיח) [ח] ע"כ באה עליו בושה. ולפעמים הוא לו לכפרה, ולפעמים אין נתכפר לו בזה רק כדי להזכירו שישוב:

רלו [י] **מי** שנוהג רבנות בכשרות ובתמימות כראוי, עיי"ז זוכה שיעלה לגדולה לסוף ימיו, וכל מה שנחשב לגדולה באותו הדור, הוא עולה לגדולה זו, כגון בדור הזה שעיקר הגדולה והכבוד הוא כשמהויקין אותו לצדיק מפורסם, אזי זוכה שיתקבל בסוף ימיו למפורסם גדול, אף שבאמת אינו כן, רק שהוא איש כשר פשוט: ונותנין לו שכרו קודם שיוצא מן העולם [יא] ואח"כ וכו':

רלו [יב] **עיקר** הניגון והכלי שיר הביא לוי לעולם, כמוכא בזוהר (שמות ד' יט ע"א) שעיקר הניגון מסמרא דליוואי, וזה שאמרה לאה **הפעם ילדה אישי אלי** [יג]. שעתה הפעם שנולד לוי שעל ידו בא בחי' הניגון וכלי שיר לעולם **הפעם ילדה אישי אלי** "בודאי. כי התחברות שני דברים הוא עיי' ניגון וכלי שיר, והבן [יד]. וזה בחי' כלי זמר שמנגנין על התונה: **שרים רדפוני חנם** [טו] ר"ת **רחש** [יז] (זה הענין הם דברי צחות שאמר על עצמו, שהיו נוהגין ליתן לו **רחש** [יז] המגיע להרב. ופ"א עמדנו לפניו בעת שהי' חתונה בעיר, ואמר אז ענין הנ"ל מענין כלי זמר שמנגנין על החתונה כנ"ל. וכי כן היה דרכו בקודש, שע"פ רוב היה אומר תורה מעין מה שהיה נעשה ונדבר אז באותה העת כאשר יתבאר מזה במ"א [יז]. ואז היו משיחים לפניו מענין **רחש** המגיע לו. ענה ואמר בודאי מגיע לי **רחש**, **שרים רדפוני חנם**:

רלה [יח] **כששני** אנשים מחולקים ביניהם על איזה ענין, וכשיבוא השלישי אף שאינו יודע כלל מענינם, אזי יסכים עם אחד יותר מעם חבירו, זה מחמת שהאחד סמוך לשרשו יותר מחבירו. כי בודאי א"א שיהיו שוים לו כאחד, כי אין שני אנשים שווין [יח], וא"כ ב"בדאי אחד סמוך לו יותר, ומזה בא שהוא מסכים עם זה, והבן:

רלט [יט] **על ידי מחלוקת** אי אפשר לדבר [כ], כי עיקר הדיבור הוא משלום [כ], כמ"ש (תהלים קכב) **אדברה נא שלום**. וע"כ צריך כל אחד קודם התפלה לקבל על עצמו מצות עשה **ואהבת לרעך כמוך** [כ], כדי שעיי"ז שיש אהבה ושלום, עיי"ז יוכל לדבר בתפלה. אבל כשאין שלום ויש מחלוקת, א"א לדבר. וע"כ אפי' אם אחד רוצה שלום, רק שהם חולקין עליו, עכ"ז אין השלום בשלימות על כן א"א לדבר ולהתפלל אף

* בראשית לו
ב עיי"ש ליקוט ראובני בשם פ"ר רלב"ק על ע"מ.
הוא פירוש "יזאל משה" על עשרה מאמרות חיקוק
הדין ח"ד פ"ז סק"ג ועיי"ש עוד]
ב לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
ג שמות כג ד'
ד ויקרא כג ב'
ה מלשון הכתוב בתהלים יח לו ולא מעדו קרסולי.
ו בלוח סעודות תקפא בסוף ח"א ציין שיש כאן טעות
וכתוב שמהת (ולא כתב שותקן בחלק מהספרים)
ובתקפא גיטין מתוקן, ובברגר ואוצר נראה טעות לא
בברור.
ז עיי"ש פרש"י פסוק ה'
ח ועיין אבות ג' יא שאין לו חלק לעוה"ב
ט לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו

א עיין ספר חסידים סימן פד
ב לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
ג בראשית כט
ד בתשנ"ט - בוודאי
ה עיין לק"ה ק"ש ד' יא, פו"ר ג' מאמצע אות כו
ו ושיחות הר"ן רעג
ז תהלים קיט [קסא]
ח עיין בן יהודע שבת פו: בשם שערי ג"ע שהוא
שם קדוש מועיל לזכירה ולגרש החיצונים עיי"ש
ט כל ענין הרחש ומה שבסוגרים הוסיף מוהר"ת
בתקפא וצ"ע שפתח סוגרים ולא סגר אותם ונראה
שצריך לסגורם בסוף המאמר.
י רח"ש ר"ת רב חזן שוחט שמנהג קהילות ישראל
להחזיקם

כ עיין שיחות הר"ן קנא וח"מ תיג וימי מוהר"ת
ח"א אות ה', ואות כו (ד"ה אח"כ נסעתי למאהלוב),
ואות לט (ד"ה בתוך כך הלכתי), ואות מ' ועוד
כא לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
כב עיין תורה כה אות ג' ועיין תורה קלו לכאורה
להפך. ועיי"ש פל"ח.
כג מתרצו - בוודאי
כד לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
כה דבורים דקדושה (קיצור לק"מ)
כו עיין תורה נז אות ח'. (אלף טסס מדכר על טסס בין
המדכרים)
כז ויקרא יט יח. ופע"ח שער עולם העשיה סוף
פ"א. ושער הכוונות תחילת דרוש ברכת השחר ד"ה
קודם שהאדם יסדר תפלתו. ושער הגלגולים סוף
הקדמה לח ד"ה גם הוהיר מורי.

כח בדפוס"ר המע"ה, בתקפא - הע"ה, ומתולד - המע"ה
כט שבת י'
ל לפני הקב"ה (קיצור לק"מ)
לא עיין לקמן סוף תורה טט תנינא
לב לשון זה נמצא ביוזר ויצא קנא: בסתרי תורה
שם. (עיי"ש במפרשים ונראה שיהא המעמדות שמקבלת
המלכות פה מבינה ליכא ועיי"ש)
לז לא ידוע מתי והיכן נאמרה תורה זו
לח מועד קטן כח. זוהר וישב קפא. בני חיי ומוזנא
לא בזכותא תליא מלתא אלא במזל תליא מלתא.
לכזוהר שמות ו. זוהר רע"ט פנחס רטו: ועיין ספר
הליקוטים (להארי"ל) - ריש פרשת תולדות
לח מתולד - מאד

מאמר כששנים חולקים והשלישי מסכים עם אחד

מספח"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה
לא ידוע

פתיחה

כששני אנשים מחלקים באיזה ענין ובא השלישי ומסכים עם אחד יותר מעם חברו, זה מחמת שזה האחד סמוך לששנו יותר מחברו: (קל"מ השלם)

שיחות

אין

לקוטי הלכות

ח"מ שומר שכר הלכה ב אות י' – כי באמת הצדיקים והפזרים, כל אחד ואחד פונתו רצוי לשם שמים. ואף על פי כן בודאי דעתם חלוקה זה מזה, כי אי אפשר שיהיו דעותיהם שוות לגמרי, כי אין שני בני אדם דומים זה לזה, וכשם שמשנים בני אדם בצורותיהם כך משנים בדעותיהם, ועל כן בהכרח שיהיה שוניים ביניהם בדעותיהם ודרכיהם והנהגותיהם. ומיום בריאת העולם לא היו עדין שני צדיקים ופזרים אמתיים שוים לגמרי בכל תנועותיהם, אף על פי ששניהם חולקים בדרך אחד ויונקים מרוב אחד, אף על פי שחלוקים רבים בדרכיהם והנהגותיהם, וכמו שהאריך רבנו ז"ל לספר ולהפליג בגדל החלוקים בין הצדיקים הגדולים שהיו סמוכים לזמננו, שכלם הם מתלמידי הבעל שם טוב והמגיד מצוק"ל, והיה שלום גדול ביניהם, ואף על פי כן היו מחלקים מאד בדרכיהם, שזה היה נוסע על המדינה ודרש ברבים. וזה ישב בביתו, זה האריך מאד בתפלה והתפלל לפני התבה בצעקות והתלהבות גדול, וזה התפלל בלחש עם הצבור בדרך ההמון, וזה הרבה בתורה יותר, וזה הרבה בצדקות ופדיון שבויים, וכיוצא בזה שנויים רבים לאין מספר, אף על פי שכלם ינקו מרוב אחד. כי אי אפשר שיהיו כלם שוין, כי כל אחד עובד את ה' כפי מדתו וכפי שרש נשמתו. וזה עקר ששועיו יתברך שיש לו צדיקים ופזרים הרבה בעולם שכל אחד ואחד עושה לו נחת רוח ותענוג ושעשוע מיוחד מה שאין בחברו, שזהו בחינת "ישראל אשר בך אתפאר" (ישעיה מט, ג), שהם כלולים מגוון סגיאין. כי אין הקדוש ברוך הוא עושה שני דברים שוין, רק כל אחד יש לו דרך ונתיב כפי שרשו ברצון העליון. אבל הבעל דבר הוא מתגלה ומתקנא בחבורת הצדיקים והפזרים ומכניס בהם מחלקת, ועקר המחלקת הוא, מחמת שכל אחד אינו מאמין בחברו שגם פונתו ורצונו לשם שמים.

קושיות

- כששני אנשים מחולקים ביניהם על איזה ענין – צ"ע על איזה ענין? כי אם חולקים בהבנת רש"י לכאורה האמת אחת מה רש"י התכווין באמת. האם בהכרח שהשלישי שיבוא יסכים אם אחד מהם אע"פ שהוא טועה רק מצד שהם סמוכים בשרשם?
- וכשיבוא השלישי אף שאינו יודע כלל מענינם – צ"ע על מה הוא לא יודע? ומאי אף? על מה הויכוח הוא בודאי יודע כדי שידע להכריע ביניהם. אלא לא יודע מי הם, ועל כן אין לו עוד סיבה להכריע כאחד מהם לבד מהרגשת לבו, ואעפ"כ הוא נוטה לצד אחד מהם.
- וכשיבוא השלישי אף שאינו יודע כלל מענינם – צ"ע על מה סמכו לילך שנים אצל חכם שיכריע בדינם, הרי מבואר כאן שיש לו בודאי נגיעה לצד אחד מהם שסמוך אליו בשרש נשמתו. ואם תאמר שכיון שהוא חכם הוא בודאי גבוה מהם בהרבה עד שלא ניכר להיות סיבה לנטיה לאחד מהם, צ"ע כי גדול וקטן שם הוא/א.
- וצ"ע מדוע סתם ב"ד הוא שלשה דיינים, הרי שני בעלי הדין הם בבחי' השנים שמחולקים ביניהם באיזה ענין והדיינים כל אחד הוא בבחי' השלישי שדעתו נוטה לסמוך לו בשרשו.
- צ"ע האם ההסכמה שבין אלו שנשמתם בשרשן קרוב היא בכל נושא או דווקא בתורה כיון שהיא חלק מנשמתם כמבואר בתורה קפח עפ"י נדה ל:א? בחוש רואים שיש בני אדם השוים בדעת על עפי רוב אפילו בסגנון

זו ער בא אייר תשפ"ה ירושלים

² עיין שיש"ק ח"ג סימן קלח – הדגיש והרחיב מוהר"ן מאד המובא בפרוש הפתוב: "גדול וקטן שם הוא" (איוב ג') שפנה העולם אין יודעים כלל מי הוא הגדול והחשוב במעלה בשמים ומי הוא הקטן במעלה, ורק למעלה בשמים, ה' הוה לזכות הוא יודע היטב מדרגת כל אחד ואחד, וזהו "גדול וקטן" מי הוא גדול ומי הוא קטן "שם הוא", שם יודעין מי הוא.

³ נדה ל: – דרש רבי שמלאי למה הולד דומה במעי אמו לפניקס שמקופל ומונח ידיו על שתי צדעיו שתי אציליו על ב' ארכובותיו וב' עקביו על ב' עגבותיו וראשו מונח לו בין ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח ואוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה ואינו מוציא רעי שמא יהרוג את אמו וכיון שיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח שאלמלא כן אינו יכול לחיות אפילו שעה אחת ונר דלוק לו על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם ועד סופו שנאמר (איוב כט-ג) בהלו נרו עלי ראשי לאורו אלך חשך ואל תתמה שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום באספמיא ואין לך ימים שאדם שרוי בטובה יותר מאותן הימים שנאמר (איוב כט-ב) מי יתנני כירחי קדם כימי אלוה

לבוש, או סגנון שירים שאהובים עליהם משמע שלא דווקא תורה. ואפילו על טעם וריח אמרו אין להתווכח כי לכל אחד טעם משלו וצ"ע אם כל אחד לפי שרש נשמתו, או סיבה אחרת.

ו. צ"ע הרי במציאות לא תמיד אני מסכים דווקא עם דעתו של חבר אחד אלא פעם עם זה ופעם עם זה לפי העניין. ואולי כי לפעמים גם אדם בעצמו טועה ולא אומר את סגנונו שלו בעצמו כמבואר בגמ' שחכם חוזר בו ואמר הדרי בי. וזה יכול לקרות לכל אחד משלשתם.

ז. צ"ע הרי אין לך יותר סמיכות הנשמות מבעל ואשתו שהם נשמה אחת בשרשן כמבואר בזוהר לך פה: וצא: ויקרא ז: ואעפ"כ יש הרבה מחלוקות ביניהם ולא מסכימים זה לזה.

ח. כידוע ישראל הם ממחצב נשמות אחד, להבדיל מהגויים שהם ממחצב אחר, האם לפי המבואר כאן אפשר להכיר באדם זר שלא ידוע אם הוא גוי או יהודי, אם בדרך כלל בויכוח של יהודי וגוי הוא נוטה לדעת הגוי או היהודי

ט. צ"ע האם בן גילו הנזכר בנדרים לט: לעניין שנטל אחד משישים בחליו הכוונה שהם סמוכים בשרשם? מה הוא בן גילו מצאנו בזה מחלוקת, כי המפרש בנדרים שם פירש בד"ה ובבן גילו "בחור כמותו או זקן לזקן", ויותר מכך כתב במאירי בב"מ דהיינו שנטל באותו רגע עצמו, אבל בר"ן בנדרים פ"י דבן גילו היינו "בן מזלו" וכן ברש"י בב"מ כ"ז ד"ה בבן/י.

י. כי בוודאי א"א שיהיו שנים שווין וא"כ בוודאי אחד סמוך לשרשו יותר מחברו – משמע שהם זה למעלה מזה (וראה תורה כה סוד ההרמה) נמצא העליון סמוך לשרשו יותר מאלו שתחתיו. נמצא אם העליון ואמצעי מתווכחים התחתון יסכים אם האמצעי. אבל אם עליון ותחתון מתווכחים עם מי יסכים האמצעי שהוא סמוך לשניהם באותה מדה?

יא. כי האחד סמוך לשרשו יותר מחבירו – צ"ע לשרשו של מי? האם של עצמו או של חברו? לכאורה היה צ"ל שבשרשם אחד סמוך לחברו יותר מהשני. ואילו לשון התורה כאן משמע קצת שהכוונה לשרשו של עצמו. שלפ"ז אם עליון ותחתון מתווכחים יסכים האמצעי עם העליון דווקא וצ"ע. ראה לקמן בסוף הביאור על התורה הזו.

יב. צ"ע כיון שכל אחד דעתו היא לפי שרש נשמתו מדוע שתמיד השלישי יסכים יותר עם הסמוך לו בשרשו ולא שיאמר דעה שלישית לפי שרש נשמתו?

יג. צ"ע האם אב ובנו ואחים קרובים גם בשרשם או רק בגופים למטה? כי בלק"ה/י¹ אומר שאיסור עריות הוא כיון שבשרשם הם אחד וכל עניין הפריה ורבייה היא להתרחב למטה ולא לשכפל. מאידך בלקוטי תורה/י² של האריז"ל פרשת וירא בסוד מצוות כבוד אור"א כתב שכיון שרוב הנשמות הן באות בסוד הגלגול ולפעמים גם נשמה גדולה נולדת מעם הארץ, מוכח שאב ובנו לא בהכרח מאותו שרש, והכי נמי אחים. גם

ישמרני ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים הוי אומר אלו ירחי לידה ומלמדין אותו כל התורה כולה שנאמר (משלי ד-ד) ויורני ויאמר לי יתמן דברי לך שמור מצותי וחיה ואומר (איוב כט-ד) בסוד אלוה עלי אהלי מאי ואומר וכי תימא נביא הוא דקאמר ת"ש בסוד אלוה עלי אהלי וכיון שבא לאויר העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל התורה כולה שנאמר (בראשית ד-ז) לפתח חטאת רובץ.

י³ במאירי (נדרים לט,א) ביאר "מה נקרא בן גילו" דרך הערה אמרו כל המבקר את החולה כאילו נטל אחד מששים מחוליו ובבני גילו רצונו לומר שביקורם ערב עליו שמצד הנאתו מהם חליו מיקל. וראה גם פירש הר"צ (הובא בשיטה מקובצת נדרים שם) "בן גילו הוא דנוטל אחד מששים בצערו כלומר בן מזלו שהוא מטבעו ומנהגותיו כי אז דעתו של חולה נוחה הימנו מיקל ממנו חוליו אבל אם אינו מטבעו והנהגתו יקין בו ויכביד עליו חוליו ויזיקנו" נמצא מה שביקורם ערב עליו הוא מפני שהמבקר הוא מטבעו והנהגתו ולפי זה גילו פירושו בן דעתו.

י⁴ לק"ה יבום ב' אות ב' – וזה בחינת אסור עריות שהאסור הוא בכל הקרובות, כי מחמת שהם סמוכים בשרשם – אי אפשר להמשיך חיות וקיום העולם על ידם, כי צריך להמשיך מרחוק דיקא, כדי שתוכל לקבל האור שלא יהיה רבוי אור וכו' פנ"ל. אות ג. והנה האחים סמוכים זה לזה בשרשם מאד, כי משרש אחד יצאו, ועל כן אשת אחיו אסורה, כי צריך כל אחד מן האחים להמשיך החיות בדרך השתלשלות למטה יותר, באפן שיתרחק ויתרחב גבול הקדשה ביותר על ידי בחינת ההתרחקות פנ"ל, ועל כן צריכים האחים להתרחק זה מזה פנ"ל.

נחת השולחן – יורה דעה – וע"כ כשנפטר אחד מישראל ובפרט קרוב ממשפחתו שהם סמוכים זה אל זה בשרשם ביותר ע"כ צריך לקרוע בגדיו.

י⁵ ספר לקוטי תורה – פרשת וירא – ונחזור לענין כי א"א לבא שפע אל הבן אם לא ע"י אביו ואמו א"כ הדין נותן שהוא חייב בכבודם והם אינן חייבין בכבודו אע"פ שהם משורש אחד, אמנם זה יהי' כשהאבות והבנים הם משורש א' אבל אמנם מצינו רוב העולם מגולגלים ואין להם יחוס וקורבה כלל ועיקר עם אביהם ואדרבא לפעמים נשמת אדם גבוה לאין קץ ובא להיות בנו של אדם נבזה ושפל בקצה המדרגות ואין יהי' חייב בכבודו, אך הענין מובן עם מ"ש כי אין לך דם שאין לו נשמה מלוכשת נפש דעצמות אביו ואמו וכל הצות שהוא עושה הוא הכל ע"י אותו הלבוש שירש מאביו ואמו ולבוש זה מסייעו לעשות מצות. ואמנם כ"ז אינו רק עד תחית המתים כי אח"כ נוטל כל אחד את שלו וכל דבר חוזר לשורשו ואין יחוס לבן עם אב ולא עם אחיו א"כ הם משורש א' ואין להאריך בזה כי גם זה ביארנו במקום אחר.

ראה שער הגלגולים הקדמה י' – שבתחית המתים יחזרו כולם לשרשם, משמע שם שבעה"ז בני משפחה לאו דווקא קרובים בשרשם. וגם רב ותלמיד אע"פ שאומר שם שחבורם אמיץ יותר אבל זה לא בגלל שרש נשמתם אלא בגלל הרוח שנותן הרב בתלמיד. עוד עיין בזה בשו"ת רב פעלים/י בשאלה של אשה שנשאה שנית לאיזה בעל חוזרת בתחיה, דן שם בכל הנושא הזה.

יד. בב"מ פד. מסופר שריש לקיש היה דרכו לחלוק על רבי יוחנן ועל כל הלכה שאמר הקשה לו כ"ד קושיות. וכן מצינו הרבה תנאים ואמוראים שבדרך כלל חלקו זה על זה כגון רבי מאיר ורבי יהודה, רבי אליעזר ורבי יהושע, ר"ע ורבי ישמעאל, ואב"י ורבא ועוד. ועיין תורה נו שמי שמקבל מהשמים תורתו אמת ואלא שיש צדיק ורע לו שאע"פ שזו אמת אין הלכה כמותו. צ"ע מסתמא שני חברים דעתן שווה שעל כן נתחברו יחדיו, מאיך מצאנו חברים שבלימוד חולקים זה על זה הרבה.

טו. ולפי המבואר בשיחות הר"ן סא שגם חכם גדול יכול לטעות בסיבת איזה עוון דק שיש לו, האם נמצא שדברי רבנו הם בתנאי שכל השלשה שמדבר עליהם אמרו את עצמם באמת מצד שרש נשמתם בלא טעות?

טז. כי אין שני בני אדם שוין – הפירוש כמבואר בתורה כה אות ג' שכל נשמות ישראל בקומת אדם זו למעלה מזו. וצ"ע מתורה קלו שם אומר שכל מחלוקת היא רק כיון שהם לא שוים במדרגתם כי בין שנים שווים לא שייך מחלוקת. והקשה שם הפל"ח מתורה כה שאין שנים שוים אלא כולם זה למעלה מזה. ותנ"ך עפ"י המבואר שם בתורה כה שכל שנים הסמוכים זה לזה אזי החצוניות של התחתון נעשית חיצוניות לחיצוניות של העליון. נמצא שבבחי' החצוניות של התחתון הוא במקום אחד עם העליון ממנו, וזה מספיק כדי שלא תהיה מחלוקת ביניהם. וצ"ע שהתירץ הזה סותר את המבואר כאן שא"א שיהיו שנים שוין גם לענין מחלוקת.

הקדמה

כששנים חולקים והשלישי מסכים עם אחד. רבנו אומר בפשיטות בלא לחלק בין העניינים שמדובר עליהם, שבדאי השלישי יסכים אם אחד מהם יותר מהשני, כי מצד שהם סמוכים בשרש נשמתם יש להם קרוב הדעת גם מצד הסכמה על דברים והבנתם. ובפשטות כיון שמדבר על ענין שאדם מחזיק בו מצד שרש נשמתו, נראה שמדבר על חלקו בתורה, כמבואר בתורה קפח עפ"י הגמ' בנדה ל: שהעובר לומד כל חלקו בתורה, ושוכח בלידה וכל חייו צריך לחזור וללמוד את חלקו בתורה שהוא מצד החלק אלוק' שלו דהיינו שרש נשמתו.

כי נשמות ישראל והתורה הם אחד (זוהר ויקרא עג), ועל כן הן ס' רבוא נשמות וס' רבוא אותיות/י. נמצא אע"פ שכל אחד צריך לדעת את התורה כולה, אבל המבט שלו בכל סוגיא והתפיסה שלו בה היא בפן השייך לאותו מקום שנמצאת נשמתו בקומת התורה. ועל כל אין שנים שתפיסתם הבנתם והשגתם בתורה שווה לגמרי, אבל כל הקרוב לחבירו הבנתו והסגתו קרובה לתפיסת חברו.

נמצא שיש ס' רבוא פנים לתורה ואע"פ ששבעים פנים לתורה, הכוונה שיש שבעים שרשים שמהם מתפשטים עד לס' רבוא, כמו כלל ישראל שהיו תחילה בירידה למצרים ע' נפש ליעקב, וביציאת מצרים היו ס' רבוא.

נמצא כשאדם אומר סברת עצמו בתורה לפי השגתו באמת הוא מגלה פן בתורה השייך לו מצד נשמתו שהיא מהותו. וכמו שמפורסם בשם רבי מאיר מלובלין שהלשון 'הוא היה אומר' הפירוש את עצמו היה אומר. וזו

^י שער הגלגולים – הקדמה י' – עוד דע, כי האב הוא נותן חלק מנשמתו אל בניו, ואותה החלק נעשה לבוש אל נשמת הבן, ומסייעו ומדריכו בדרך הטובה, ולסבה זו חייב הבן בכבוד אביו. ואמנם אם אין חלק בין נשמת האב לנשמת הבן, רק פחות מת"ק מדרגות, הנה אז נשאר חלק נשמת האב עם נשמת הבן אפילו לימות המשיח. אבל בתחית המתים או לעולם הבא, כל דבר חוזר לשרשו, ונפרדים לגמרי. האמנם אם יש הפרש ביניהם שעור ת"ק מדרגות, או יותר מת"ק, אז מתבטלת הגרועה בגדולה, ומתחברים חבור גמור לעולם, ועד לא יפרדו, ושניהם הם בשרש אחד: והנה זה הוא מבחי' האב עם הבן, אבל ענין הרב עם התלמיד, כבר נתבאר אצלנו לקמן, כי הרב נותן רוחא גו תלמידיה, ע"ד האב לבנו, אלא שהוא חבור יותר נמרץ, כי לעולם ועד נשאר רוחא עם התלמיד קיים לעולם לא יפרדו, בסוד ותדבק נפש דוד ביהונתן. וזהו טעם יתרון כבוד הרב מכבוד האב. והנה אם הרב של התלמיד הוא בנו ממש, יש לו ב' דבוקים, אחד לפי שהוא רבו. ואחד לפי שהוא בנו. ולכן אם יש ביניהם יותר מת"ק מדרגות, או שניהם מתדבקים זה עם זה, האב עם בנו, לפי שהוא רבו. והבן עם אביו, לפי שהוא אביו. ושניהם מתדבקים יחד זה בזה וזה בזה מב' אלו הבחי' הנו:

^ח שו"ת רב פעלים חלק ב – סוד ישרים סימן בודע, כי אע"פ שכתבתי שהמיתה מבטלת אגד וקשר הקרובה שהיה בגופים קודם מיתה, עכ"ז קרבת הבנים עם אביהם ואמנם לא תופר ולא תפסק, שגם אחר התחיה חייב כל אדם בכבוד אביו ואמו, יען כי הגופים אשר יחיו עומדים בקרבם חלקי הנפש אשר ישארו בקבר על העצמות וכאמור לעיל, וזו היא נפש דקטנות אשר נמשכה לולד ע"י אביו ואמו, וחייב כבוד או"א לאו בעבור יצירת הגוף דוקא אלא בעבור חלק הנפש שהמשיכו לולד בזווגם, ועיין בעץ חיים בשער פרקי הצלם, ובשער המוחין, ועיין בשער הגלגולים ובשער טעמי המצות, ומאחר שזו הנפש היא הנשאר בגוף אחר שיחיה, יתחייב האדם בכבוד אביו ואמו בעבורם, ואע"פ שזה הגוף אשר יחיה נחשב גוף חדש, הנה הוא נעשה ומתחדש מן עפר או עצם של גוף שבקבר שזה הנשאר בקבר נעשה כמו עיסה לזה הגוף אשר חי ועומד בתחיה"מ, וזו העיסה היא יצאה ונהייתה מגוף האב ואם החיים עתה בתחיה"מ, אשר גם באלו הגופים של אב ואם יש עיסה שהיא מגופים הראשונים שהולידו גוף זה הולד קודם המיתה, נמצא עדיין יש קשר לולד עם גוף אביו ואמו אחר תחייה, ולכן צריך לכבדם גם אח"כ:

^ט ראה תורה יד אות ג', ולק"ה סעודה ה' י', וברכת הפרות ה' כ', ועוד.

כוונת רבנו בשיחות הר"ן סא/ו^א שלשון "הדרי בי" בגמרא, הפירוש שעשו תשובה, כי כל תורתם היתה מנשמתם דהיינו מהותם ואם טעו הרי שצריכים היו לעשות תשובה על כך. נמצא הסברא או הפסק שאמרו תחילה היה טעות שאיזה חטא דק מן הדק שהיה בהם הטעה אותם מלומר את האמת שהיא מצד שרש נשמתם, ורק אחרי שפשפשו ומצאו ועשו תשובה, זכו לכווין לאמת לפי שרש נשמתם.

ועיין תורה נו/א^ב שמי שמקבל מהשמים תורתו אמת, אלא שא"א לפסוק להלכה כמו כולם, ועל זה נאמר צדיק ורע לו שאע"פ שדבריו אמת אין הלכה כמותו. נמצא שכל דברי התנאים ואמוראים ומסתמא כל מי שדבריו ברוח הקדש.

נמצא לפי הנ"ל בשיחות הר"ן שגם חכם גדול יכול לטעות בסיבת איזה עוון דק שיש לו נמצא שדבריו רבנו הם בתנאי שכל השלשה שמדבר עליהם אמרו את עצמם באמת מצד שרש נשמתם בלא טעות.

ובשאוברים את עצמם אזי אפשר שגם כשחולקים בפירוש רש"י לכל אחד יהיה פירוש לפי שרש נשמתו, כי מבואר במ"א שכל דבור שנאמר ברוח הקדוש סובל הרבה פרושים. ומסתמא גם לזה התכוון רבנו שאמר (בשיש"ק/ק)^א שאפשר לומר בספרו פרושים רבים.

עד כאן ההקדמה

✱

תורה רלח יג

כששני אנשים מחולקים ביניהם על איזה ענין תורני שנאמר ברוח הקדש וסובל כמה פירושים, או ענין שתלוי בסברא או שחביב עליו מצד טבעו, **וכשיבוא השלישי/ד^א אף שאינו יודע כלל מענינם**, דהיינו אף על פי שלא מכיר את שני האנשים הנ"ל, **אזי יסכים עם אחד מהם יותר מעם חברו, זה מחמת שהאחד מהשנים הנ"ל, סמוך לשרשו של השלישי יותר מחברו.** על כן נוטה דעת השלישי לדעת זה שסמוך לו בשרשו. רבנו מחדש כאן ששני אנשים שבשרשם בקומת ישראל הם סמוכים, אזי גם דעתם בכל ענין הוא דומה, כגון בהבנת התורה ובתחביבים והשקפה וכיו"ב. ומסתמא דווקא דעתם העצמית ולא מה שאימצו לעצמם ע"י חינוך או חברה.

^א **שיחות הר"ן אות סא** – ענין הדרי בי הנאמר בגמרא (עירובין נב, סד, פסחים לט, ב"ק יט, צו, ב"מ סה), זה היה בחינת תשובה, ששב בתשובה על שפגם בתורה לומר שלא כענין ובראוי. ותכף ומיד שהקשה אותו חברו הבין מיד שפגם ושב בתשובה מיד. כי יש תשובה שהיא בכח, ועדין לא יצאה לפעל, ובשביל זה אדם משיג לפעמים למעלה ממדרגתו, מה שאינו ראוי לזה, הוא כדי שתצא התשובה מכח אל הפעל כנזכר לעיל. וזה בחינת הדרי בי, הינו שהתשובה היתה בי מתחלה, רק שהיה בכח כנ"ל ועתה יצאה לפעל (כי על ידי שהשיג למעלה ממדרגתו על ידי זה פגם לומר שלא כענין, ואזי חברו מקשה עליו ואז הוא מתעורר מיד ומבין שפגם ושב בתשובה מיד. נמצא שעל ידי זה יצאה התשובה מכח אל הפעל):

^א **תורה נו אות ט'** – וכשמוכר את הידים, בחינת שמים, על ידי אנהו. שעל ידי נושא הרוח שכלב אל הידים, ועל ידי זה נודבקין הידים והשמים כנ"ל, אזי הוא בחינת מחלקת לשם שמים. **פי כל הדבורים מקבלין מן השמים, פי שם כל הדבורים, כמו שכתוב (תהלים קי"ט): "לעולם ה' דברך נצב בשמים".** והדבורים שמקבלין מן השמים, מקבלין מן הרעמים. בחינת (שם י"ח): "ירעם בשמים ה'", בחינת (איוב ל"ז): "ירעם אל בקולו נפלאות". נמצא שמקבלין הדבורים מהידידים, פי הן הן בחינת שמים, ששם כל הדבורים. ועקר הקבלה על ידי בחינת רעמים, הינו בחינת רוח הדופק. שנתתקן על ידי אנהו, שעל ידו נתנשאים הידים לשמים. פי הרוח הדופק שהולך ומנשב ומנפץ הכל, ועקר בהידידים, זה בחינת רעמים, בחינת: "ירעם בשמים ה'" כנ"ל. פי הידים הן בבחינת שמים כנ"ל. ושם כל הדבורים, בחינת: "לעולם ה' דברך נצב בשמים" כנ"ל, נמצא שמקבלין הדבורים מהידידים. וזה בחינת: "כאשר דבר ה' ביד", הנאמר במשה ובשאר נביאים. **פי שם כל הדבורים, ומשם מקבלין אותם כנ"ל:** וכל הדבורים שמקבלין משם, הינו מבחינת ידים, בחינת שמים, בחינת רעמים. **אין לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן השמים.** ועל כן באמת אלו ואלו דברי אלקים חיים (עירובין י"ג). ומה שאין הלכה כמותו, זה אי אפשר לנו להבין ולהשיג. פי זה בחינת רעמים, שמשם קבל הדבורים, שעליהם נאמר: "ירעם (ה') אל בקולו נפלאות". דהיינו שהם באמת נפלאות תמים דעים (ז). ואי אפשר לנו להשיג זאת. פי זה בחינת דרכי ה' שאי אפשר להשיג, הינו בחינת: "צדיק וטוב לו, רשע וטוב לו, רשע ורע לו", שאפלו משה רבנו, עליו השלום, לא השיג זאת, ועל זה בקש (שמות ל"ג): "הודיעני נא את דרכיך" (ח). פי "צדיק וטוב לו", זה בחינת הצדיק שהלכה כמותו. "צדיק ורע לו", זה בחינת הצדיק שאין הלכה כמותו. "רשע וטוב לו", זה בחינת הרשע שמקרב להצדיק שהלכה כמותו. "רשע ורע לו", זה בחינת הרשע שמקרב להצדיק שאין הלכה כמותו. ואפלו משה לא השיג זאת, פי הם בחינת דרכי ה', בחינת רעמים כנ"ל, אין לגנות אותם, אף אם אין הלכה כמותו. פי זה בחינת מחלקת לשם שמים, שפגם אלו ואלו דברי אלקים חיים, רק שאי אפשר להשיג זאת. פי הוא נפלאות תמים דעים, בחינת רעמים כנ"ל:

^ב **שיש"ק ח"ב אות קלא** – כששאל פעם אחד מאנ"ש את רבנו שיפרש לו דבר בספר לקוטי מוהר"ן, לא ענהו רבנו כלום, רק אמר לו: "יכול הנך לקמט את ספרי כפי רצונך (לומר בו פירושים כלבבך) אולם אל תפגע בסעיף קטן שבשלחן ערוך!" "קענטס קנייטשן מיין ספר ווי אזוי די ווילסט אבער זאלסט נישט טשעפען קיין סעיף קטן פון שלחן ערוך!".

^א לא ידוע מתי הוכיח נאמרה תורה זו

^ב **וכשיבוא השלישי** – הלשון מזכיר את לשון המדה האחרונה מ"ג מדות שהתורה נדרשת בהן וכן שני כתובים המכחישים זה את זה עד שיבא הכתוב השלישי ויכריע ביניהם.

כי בודאי א"א שיהיו שוים לו באחד, על כן בהכרח שאפילו אם כל השלשה הם סמוכין זה לזה בשרשם, תהיה דעתו נוטה אל דעתו של אחד מהם יותר מאל דעתו של השני. **כי אין שני אנשים שווין** [טו/טז] כמבואר בתורה כה אות ג' שכל הנשמות בשרשן הן זו למעלה מזו, ואי אפשר שיהיו שנים במדרגה אחת, וא"כ **"בודאי אחד מהשנים סמוך לו יותר, ומזה בא שהוא מסכים עם זה יותר מעם השני, והבן :**

עיי' בתורה כה אות ג' שכל הנשמות הן זו למעלה מזו ועל כן אפילו כשאחד עולה מדרגה בהכרח הוא מעלה את כל אותם שהם מעליו. ומבאר שם עפ"י פרי עץ חיים (שער התפלה פ"ה) שכל אחד החיצוניות שלו מלבישה את החיצוניות של זה שמעליו. ובתורה קלו ביאר הפל"ח שבאופן כזה נחשב שהם כמו במדרגה אחת לעניין שלא שייך שתהיה מחלוקת ביניהם. וצ"ע לכאורה זה סותר את המבואר כאן, שא"א שיהיו במדרגה אחת ועל כן בהכרח שהשלישי תהיה דעתו נוטה לאחד מהם יותר.

ונראה מוכרח שאדרבה כיון שמדובר בשני אנשים שמחולקים ביניהם באיזה עניין מוכרח לפי דברי הפלח הנ"ל שהם לא סמוכים זה לזה ממש, ועתה אם השלישי מתחתם או מעליהם אזי פשוט שהוא סמוך לאחד יותר, על כרחך לומר שרבנו מדבר שהשלישי הוא במדרגה שביניהם, וסמוך לשניהם, ואעפ"כ הוא נוטה לאחד מהם יותר מהשני. דהיינו לזה שסמוך אליו יותר בשרשו.

אלא שקשה מהפל"ח שכיון שהתחתון מלביש לעליון הם במדרגה אחת לעניין מחלוקת, וכן מה שהשלישי מלביש את העליון ממנו גם הם במדרגה אחת, נמצא שאע"פ שהשנים מחולקים אבל השלישי לכאורה במדרגה אחת עם שניהם לעניין מחלוקת.

וקושיא זו מתרץ רבנו כשאומר שכיון שאחד סמוך לשרשו יותר לכן נוטה דעתו אליו. רוצה לומר שאע"פ שהם כולם כביכול במקום אחד, אבל האמצעי יש לו קרוב הדעת יותר לאחד מהם. וכל הקושיא היא אל מי דעתו של אדם נוטה יותר? לזה שהוא מלביש, או לזה שמלביש אותו.

וצ"ע אם הם כדמיון רב ותלמיד, כיון שהעליון פנימי לתחתון ממנו, וכמבואר בתורה כ"י/י"ח שהתלמידים כמו לבוש לרבם, א"כ מסתמא דעת האמצעי נוטה לזה שעליון ממנו דהיינו שהוא בבחי' רבו ולא לדעת זה שהוא בבחי' תלמידו.

ואולי בזה יתבאר הלשון הסתום של רבנו 'אזי יסכים עם אחד יותר מעם חבריו, זה מחמת שהאחד סמוך שרשו יותר מחבירו, וקשה מדוע לא פירש דבריו פשוט שאחד סמוך לשרש חברו יותר. ואולי כי רמז בזה שדעת האמצעי נוטה לעליון שהוא בעצמו סמוך לשרשו יותר מהתחתון. כי כל אחד שרשו ממעל לו.

עד כאן ביאור חברותא לתורה רלח

ביאורים והערות בלק"מ מהרב יהודה שינפלד על תורה זו – מבואר דכל ויכוח שרשו בחילוקי שרשי הנשמות, דכל דבר שבעולם יש לו פנים לכאן ולכאן, וכל אדם לפי שרשו נוטה יותר לכאן או לכאן. כגון דיש שרש הבל ויש שורש קין, ויש שרובו הבל ומיעוטו קין, ויש שרובו קין ומיעוטו הבל. ועד"ז הרבה חילוקי מדרגות עד כמה נוטה לזה וכמה לזה, ומזה נולד חילוקי השקפות ודעות. דמה שנראה לזה טוב. נראה לזה גרוע. ולכן כשרואה אדם שחבירו אינו מסכים עם סברתו אף

^{טו} עיי' תורה כה אות ג' ועיי' תורה קלו לכאורה להפך. ועיי' פל"ח שכיון ששני החיצוניות הם במקום אחד כמבואר בתורה כה כבר אין מחלוקת. וצ"ע לכאורה כאן מבואר לא כך.

^{טז} עיי' תורה כה אות ג' ודע שאין שני בני אדם שוין זה לזה. כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה, וזה מלבוש לזה. ופנימיות של תחתון נעשה לבוש וחיצוניות לחיצוניות עליון. נמצא כשאחד רוצה לעלות ממדרגתו למדרגה עליונה, אזי הולך ונעתק האדם העומד במדרגה העליונה, והולך ונעתק למדרגה היותר עליונה, כי אי אפשר שיהיו שני אנשים במדרגה אחת. ואינו נעתק מהאדם העליון, אלא הפנימיות שלו, והחיצוניות נשארה. וגם האדם שבמדרגה התחתונה, אינו נעתק ועולה, אלא הפנימיות. והפנימיות של התחתון, נעשה חיצוניות לחיצוניות עליון.

פרפראות לחכמה – סימן קל"ו – אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו וכו' (אבות ב) אבל אם היו שניהם במדרגה אחת בוודאי לא יהיה מחלוקת כי בדבר אחד אין שייך מחלוקת וכו' עיי' שם אין זה סותר למה שמבואר לעיל בסי' כה במאמר אחוי לן מנא אות ג', ודע שאין שני בני אדם שוין זה לזה, כי כל הנשמות הם זה למעלה מזה וכו' עיי' שם דיש לומר שגם במאמר זה אין כוונתו שיהיה שניהם במדרגה אחת ממש, כי זה אי אפשר כמבואר שם במאמר אחוי לן הנ"ל, רק בכאן רוצה לומר גם כן שיהיה על כל פנים בבחינת מלבוש זה לזה, שהפנימיות של התחתון יהיה נעתק ועולה למדרגתו של העליון, ויהיה נעשה לבוש וחיצוניות לחיצוניות עליון כמבואר שם זה גם כן נחשב ששניהם הם במקום אחד ומדרגה אחת, מאחר שהפנימיות התחתון הוא לבוש להחיצוניות של העליון, וזהו גם כן בבחינת עד שתגיע למקומו, כי מאחר שהחיצוניות של העליון עומד שם עדיין הוא בבחינת מקומו שזה בבחינת מקום מקדשינו המבואר שם במאמר אחוי לן מנא הנ"ל: עכ"ל

נמצא מבואר בדברי הפל"ח שאע"פ שאין שנים במקום אחד אבל כיון שחיצוניות התחתון מלביש את חיצוניות זה שמעליו, כבר נחשב שהם במקום אחד לעניין שלא יחלקו זה על זה. וצ"ע הרי כאן בתורה שלנו מבואר שגם לעניין מחלוקת אין שנים שוין א"כ לא מועיל מה שהחיצוניות של אחד מלביש לחיצוניות של השני, כי אעפ"כ דיעותיהם שונות וחולקים.

^י מתנוצ - בודאי

^{י"ב} בסוף תורה כ' בביאור הט' תיקונין מבואר שהתיקון הרביעי הוא: עילעין אתחפין מהאי גיסא ומהאי גיסא – פירוש שהצדיק מתקשר עם נשמות העם והן מחפות אותו מכל צד.

שביאר לו אותה בטוב טעם ודעת, לא יפול מזה לחלישות הדעת, דכן סדר הבריאה שכשם שאין פרצופיהם שוים כך אין דעותיהם שוות, וא"א לדרוש מחבירו שיחשוב כמוהו, וגם אם ישאלו שלישי ויסכים עם חבירו, לא יפול ברוחו. אמנם אם כמה פעמים כשהי' ביניהם ויכוח בלימוד, הכריע השלישי כמוהו, ועתה מכריע אותו שלישי עם חבירו, פה צריך בדיקה, דכיון שעפי"ר נוטה אליו, ועתה נוטה לחבירו, אפשר יש לו טעות, ולא שתלוי בשרשי הנשמות, ודו"ה.